

κτῆρος θραύει ἴσως τὴν κεφαλὴν του ἡγεμῶν, ἔθνους προϊστάμενος, δύναται, τῆς περισκέψεως ἀφροντιστῶν, νὰ θραύσῃ τὴν τοῦ λαοῦ του.

Ἄλλως τε, ἂν καλῶς εἰκάζω, ἡ ἐνδόμυχος πεποίθησις τοῦ ἀντιβασιλέως ἐστὶν ὅτι ἡ ἀνεξαρτησία τῆς χώρας του ἐξαρτᾶται πολὺ ὀλιγώτερον ἐκ τῆς ματαίως ἀντιστάσεως ἢν ἤθελον ἀντιτάττει ὀλίγοι του στρατιῶται καὶ σπάνια τινά, μόλις ἀξιόμαχα πλοῖα, παρὰ ἐκ τῆς ὑπολήψεως ἢν δι' εὐνομίας καὶ ἐσωτερικῆς ἀναπτύξεως ἤθελε γενικῶς ἐμπνεύσει, ὅτι ἐστὶν ἀξία ἀνεξαρτησίας.

Ἔπεται συνέχεια).

Α. Ρ. ΡΑΓΚΑΒΗΣ.

Ο ΥΠΟΥΗΦΙΟΣ

Μυθιστορία Ἰουλίου Κλαρετῆ.—Μετάφρασις Χ. Α.

(Συνέχεια ἴδε προηγούμενον φύλλον).

I.

Ὁ ταγματάρχης αὐτὴν τὴν φορὰν δὲν ἦτο τόσο δυσηρηστημένος ἀπὸ τὴν ἡμέραν, ἢν διῆλθεν, ὅσον ἀπὸ τὴν προτεραίαν. Εἶχεν ἀληθῶς κατατρίψει πολλὰς ὄρας εἰς ματαίως φλυαρίας καὶ μετὰ τὰς βολὰς εἰς τὸ σκοπευτήριον ἐδέησε νὰ ὑποστῇ πολλὰς καὶ πάλιν ἐρωτήσεις, πολλοὺς λόγους μωροῦς, συνομιλίας ἀτελευτήτους, ἐξετάσεις βλακῶδεις. Πλὴν ἂν ἐπανήρχετο εἰς τὴν ἔπαυλιν κατάκοπος ἐκ τῆς διηνεκοῦς ἐπαναλήψεως καὶ ἀναμασσήσεως τῶν αὐτῶν λόγων, εἶχεν ὁμως τὴν συναίσθησιν ὅτι κατέλειπεν εἰς τοὺς ἐκλογεῖς τοῦ Δαμμαρὶ ἀνάμνησιν μᾶλλον εὐάρεστον ἢ εἰς τὸ πλῆθος ἐκείνο τὸ συνηγμένον τὴν προηγούμενην ἡμέραν εἰς Σαλλύ. Ἐδείχθη οἷος πράγματι ἦτο καὶ εἶπε μερικὸς λόγους, τοὺς ὁποίους ἐπόθει νὰ εἶπῃ. Ἡ συνισταμένη καὶ προφανῶς εὐεθέαστος στάσις τοῦ Γκαρούς μετὰ τὴν ἐπανειλημμένην τριπλῆν ἐπιτυχίαν τῶν βολῶν του δὲν ἀπῆρσκεν αὐτῷ. Ἦτο οἰονεὶ ἀπάντησις ἔμμεπος εἰς τὸ ἀνόητον ἄρθρον τοῦ Ἐρχέλου. Εἶδεν ἐμπράκτως ὁ κύρ Γκαρούς ὅτι καὶ ὁ πυροβολητὴς ἠδύνατο ἐν ἀνάγκῃ νὰ καταρτίψῃ ἐπίσης νεκροῦς μερικοὺς!

— Ὄ! τὸ λάβῃ ὑπ' ὄψιν του! ἔλεγε καθ' ἑαυτόν.

Ἡ Γιλβέρτη παρετήρησεν ὅτι ὁ θεὸς της ἦτο κατὰ τὴν ἐπιστροφὴν ἦττον περίφροντις.

— Ἐφῆρθη καλά; ἠρώτησε τὸν Αἰμίλιον.

— Πολὺ καλά, δεσποινίς.

— Ὁμίλησεν ἐπιτυχῶς;

— Ἐπραξε κατὰ καλλίτερον... ἄφητε νὰ ὀμιλήσῃ ἢ πυρῆτις!

Καὶ ἐπειδὴ ἡ Γιλβέρτη παρεκάλει τὸν Βερδιὲ νὰ διηγηθῇ αὐτῇ τὰ πάντα:

— Μπᾶ! ἀπάντησεν ὁ ἀγαθὸς ἀνὴρ ἀργότερα!.. Δὲν ἀξίζει τῇ ἀληθείᾳ τὸν κόπον!

Ἄλλὰ μῶλα ταῦτα ἡ νεᾶνις ἠὲ χαριστεῖτο καὶ ἔχαίρετο. Ἐγνώριζεν ἀρκετὰ τὸν θεῖόν της καὶ διέκρινεν ὅτι δὲν ἦτο δυσηρηστημένος ἀπὸ τὴν ἐκδρομὴν του.

Καὶ ἡ κυρία Ἐρβλαὶ ἐπίσης ἠρώτησε τὸν Δυκάν:

— Πῶς ἐπῆγεν ἡ ἡμέρα;

— Ἐξαίρετα, φιλιτάτη κυρία.

— Λοιπόν... ὁ ὑποψήφίός μου... προοδεύει;

— Πιστεύω, φιλιτάτη κυρία.

— Καὶ ὁ Γκαρούς;

— Σήμερον δὲν εὐρίσκετο εἰς εὐνοϊκὸν ἔδαφος ὁ Γκαρούς!.. Ὁ ταγματάρχης ἐπυροβόλησεν εἰς τὸ σκοπευτήριον μὲ τὴν καρβίναν καὶ ὁ Γκαρούς... τὴν ἔπαθεν!

— Ἄ!.. ὦραϊχ! εἶπεν ἡ Ἐρρικέττα. Εἶνε εἰδικότης ὁ ταγματάρχης. Εὖγε!.. Ἄν ἴδωμεν ὅτι ἡ ἐκλογή κινδυνεύει, θὰ τὸν βάλωμεν νὰ πυροβολήσῃ μὲ τὸ τηλέβολον καὶ τότε ὁ Γκαρούς θὰ ἐξοντωθῇ!

— Μόνον, προσέθηκε σιγὰ ὁ Αἰμίλιος Δυκάς, διέπραξεν ἓν σφάλμα.

— Σοβαρόν;

— Ἀρκετὰ σοβαρόν. Ὁ κ. Βερδιὲ συνήνητσε τὸν μαρκήσιον δὲ Μομβρέν καί... (ἡ σοβαρὰ μορφή τοῦ νέου ἐξέφρασεν εἰς τὸ σημεῖον τοῦτο ἄφωνον ἐπίπληξιν) ἔτεινε πρὸς αὐτὸν τὴν χεῖρα!.. Ἐκαμε κακὴν ἐντύπωσιν!

— ὦ! εἶπεν ἡ Ἐρρικέττα, δὲν ἔχει σημασίαν αὐτό. Ἄφου κ' ἐγὼ δέχομαι εἰς τὴν οἰκίαν μου τὸν νέον κόμητα.

— Σεῖς, σεῖς κυρία, εἶπεν ὁ Δυκάς ἐπιχαρίτως, σεῖς τὸ κάμνετε διὰ νὰ τὸν σαγηνεύσητε. Ὅ! τὸν μετεβάλλετε ἴσως εἰς δημοκρατικὸν μόνον καὶ μόνον παρατηρούσα αὐτὸν ἐπὶ πολλὴν ὥραν!

Ἡ κυρία Ἐρβλαὶ εὖρε τὸ φιλοφρόνημα ὠραϊότατον καὶ ἔτεινε τὴν μικρὰν της χεῖρα πρὸς τὸν νέον, ὅστις ἀναντιρρήτως εἶχε πολλὴν ἀβρότητα, πολλὴν εὐστοχίαν, πολὺ πνεῦμα περὶ τὰς ἐκφράσεις του...

Ἡ ἄφιξις τοῦ Σαρβὲ διέκοψε τὴν συνδιάλεξιν. Ἀνήγγειλεν ὅτι μετὰ τὸ γεῦμα ὁ Γκενὼ καὶ ὁ Καπποά, οἱ δύο σημαντικώτεροι τοῦ κόμματος, ἐμελλον νὰ ἔλθωσι διὰ ν' ἀκούσωσι τὴν ἀνάγνωσιν τοῦ προγράμματος τοῦ ταγματάρχου. Ἦτο ἔτοιμον ἄρα γε αὐτὸ τὸ πρόγραμμα; Διότι ὁ γερούσιαστὴς ἐπέειγετο νὰ τὸ τοιχοκολήσουν εἰς ὅλα τὰ μέρη τῆς ἐκλογικῆς περιφέρειας!..

— Ὅ! σὰς στοιχίσῃ, θὰ σὰς στοιχίσῃ καμπόσον, ταγματάρχα! ἀλλὰ καὶ ἡ ἐπιτροπὴ θὰ συνδράμῃ εἰς τὴν δαπάνην. Πρέπει ὁμως αὐτὰ τὰ προγράμματα νὰ κολληθῶν παντοῦ, ὡς καὶ εἰς

τὰ δένδρα τοῦ δάσους!.. Ἐἶνε πολὺ ὠφέλιμον!
— Θὰ κάμω ὅ,τι χρειάζεται, ἀπήντησεν ὁ Βερδιέ.

Καὶ δὲν ἐσυλλογίζετο πλέον τὸ ὄπλον του, τὸ τουφέκιον, τὸ ὁποῖον ἀφίπτατο, ἐξηφανίζετο, ἐξεμηδενίζετο ὡς ὁ θησαυρὸς τοῦ μύθου τῆς χωριατοπούλας μὲ τὸ γάλα. Ἦτο πλέον ὑποψήφιος. Ἐξήσκει τὸ ἐπάγγελμα τοῦ ὑποψηφίου. Ἐπρεπε δὲ ν' ἀποβλέπη πρὸ πάντων εἰς τὸ καθήκον!

Ἐν τούτοις ἔτρεμε κάπως ἀναλογιζόμενος ὅτι μετ' ὀλίγον ἔμελλε ν' ἀναγνώσῃ τὸ πρόγραμμα τοῦ ὡς μαθητῆς τὸ θέμα του καὶ ν' ἀνακοινώσῃ τοὺς ἰδιαιτέρους τοῦ λογισμοὺς πρὸς τοὺς δύο ἐκείνους ἄνδρας, οἵτινες ἦσαν προστάται του ταῦτοχρόνως καὶ κριταί. Ὁ Σαρβέ ἔστω! ὁ τίτλος τὸν ὁποῖον ἔφερον ὁ γεροϋσιαστῆς Σαρβέ ἐπέβαλλε σεβασμὸν καὶ εἰς αὐτὸν τὸν ἀγαθὸν Βερδιέ. Ἄλλ' ὁ συμβολαιογράφος! ἄλλ' ὁ κτηνίατρος τοῦ Σαλλύ!

— Ὁ συνταγματάρχης μου δὲν ἐζήτηι νὰ μάθῃ τί φρονῶ ἀρκεῖ νὰ ὑπήκουον εἰς αὐτόν! ἔλεγε καθ' ἑαυτὸν ὁ ταγματάρχης.

Καὶ διετέλεε κατεχόμενος ὑπὸ νευρικῆς ταραχῆς μέχρι τῆς ἐσπέρας· εἶτα μετὰ τὸ γεῦμα ἀφίκετο ὁ Γκενώ, μετ' ὀλίγον δὲ καὶ ὁ Καπποᾶ, ὅστις ἠσπάσθη μετὰ σπουδῆς τὴν χεῖρα τῆς κυρίας Ἐρβλαὶ καὶ ἐχαίρετισε τὴν Γιλβέρτην μὲ τρόπον ἀλλόκοτον.

Καὶ ὁ Γκενώ ὡσαύτως παρετήρει τὴν νεάνιδα περιέργως, τὴν ἠρώτησε μὲ ὕφος ἐκπλήξαν αὐτὴν «ἀν εἶχε κάμει ἕνα καλὸν περίπατον τὴν προτεραίαν».

— Ἐξαίρετον, σὰς εὐχαριστῶ.

Καὶ ἡ Ἐρρικέττα, ἣν οὐδὲν διέφευγε, συνέλαβε διαμειβόμενον μεταξὺ τοῦ κτηνιάτρου καὶ τοῦ Καπποᾶ βλέμμα ἐκ τῶν λαθραίων ἐκείνων καὶ πονηρῶν, ἅτινα μαρτυροῦσιν ὅτι περὶ γυναικὸς πρόκειται. Κατὰ τί τάχα ἡ Γιλβέρτη ἠδύνατο νὰ ἐνδιαφέρῃ τὸν Γκενώ ἢ τὸν συμβολαιογράφον;

Ἄλλ' ἡ κυρία Ἐρβλαὶ δὲν εἶχε συναθροίσει τὰ σημαντικὰ ἐκεῖνα ἄτομα διὰ τόσον ἀσημάντους προσωπικὰς πληροφορίας. Ἐπρόκειτο ν' ἀκούσωσι τὸ πρόγραμμα τοῦ ὑποψηφίου. Ἀπὸ τοῦ ἐστιατορίου μετέβησαν εἰς τὴν αἴθουσαν καὶ ἤρχισεν ἡ ἐπίσημος τελετὴ. Ὁ Βερδιέ καὶ πάλιν διελογίζετο διατί εὕρισκετο ἐκεῖ καὶ ὄχι ἀλλαχοῦ καὶ ποῖος σκορπίος πολιτικὸς τὸν εἶχε κεντήσει.

Ἡ κυρία Ἐρβλαὶ διέταξε τοὺς ὑπηρέτας νὰ μὴ εἰσέλθωσι πλέον εἰς τὴν αἴθουσαν.

Ὁ ταγματάρχης ἐξετύλιξε τὸ χειρόγραφόν του, σφόδρα δὲ συγκεκινημένος ἐκάθησε παρὰ τὴν λυχνίαν ὅπως ἀναγνώσῃ. Τὸ φῶς μετριαζόμενον ἐκ τοῦ βδοχοχρόου ἀλεξιφύτου σκεπασμα-

τος διέγραφε τὰς προεξοχὰς τῆς ἰσχνῆς μορφῆς του καὶ ἐμήκυνεν ἐπὶ τοῦ χειρογράφου, ὅπερ ἀνὰ χεῖρας ἐκράτει, τὴν σκιὰν τῆς ρινός του.

Ἡ Γιλβέρτη τὸν παρετήρει ἀνήσυχος διὰ τὴν ἐντύπωσιν, ἣν τὸ πρόγραμμα ἔμελλε νὰ παραγάγῃ.

Ἡ κυρία Ἐρβλαὶ καθημένη πλησιέστατα τοῦ ταγματάρχου, ἐτοποθέτει καταλλήλως τὴν λυχνίαν, ἀκουσίως δὲ ὁ Δυκάς παρετήρει τότε τὴν ἰσχνότητα τῶν χειρῶν τῆς μεγάλης Ἐκλεκτορίσσης.

Ὁ κ. Καπποᾶ ἀνέμενε μὲ τὰ χεῖλη συνεσφιγμένα καὶ ὁ Γκενώ μὲ τοὺς βραχίονας ἐσταυρωμένους ἐπὶ τοῦ στήθους ὁμοιάζεν ἐπὶ τῆς ἔδρας του πρὸς ἑνορκον ἔτοιμον νὰ ἐξενέγκῃ τὴν ἐτυμηγορίαν του.

Ἄξιοπρεπέστατος, μὲ τὰ βλέφαρα καταβιβασμένα, ὡς νὰ κατείχετο ὑπὸ ἐνδομύχου σκέψως ὁ Μεδερικός Σαρβέ ἀνέμενε ν' ἀκούσῃ, βεβουθισμένος εἰς τὴν ὑψηλότητα ἐκείνην, ἥτις ἐν τῇ Γερούσιᾳ ἀπέδιδεν αὐτῷ ἡμοῦ μὲ τὰ εὐχάριστα ὄνειρα καὶ εὐγενῆ στάσιν.

— Ἐμπρός, ταγματάρχα! εἶπεν ἡ Ἐρρικέττα μειδιῶσα.

Ὁ ταγματάρχης ἤρχισε τὴν ἀνάγνωσιν.

Ἦτο πρόγραμμα ἀνευ φράσεων ἐξεζητημένων, ἀπλοῦν, εἰλικρινῆς ὡς αὐτὸς ὁ ὑποψήφιος. Ὁ Βερδιέ δὲν εἶχεν ἐπιζητήσει νὰ ἐπιδείξῃ ἐπιτηδειότητα καὶ ὕφος ἐπιμελημένον. Παρουσιάζετο πρὸς τοὺς ἐκλογεῖς του μὲ εὐθύτητα, εἶδιδε τὸν λόγον του νὰ ὑπερήτησῃ πιστῶς τὸν τόπον του καὶ σχεδὸν ἐζήτηι συγγνώμην διότι ἐζήτηι νὰ συμμετάσχῃ πολιτικῆς ἡμηγύρεως, ἐνῶ τὸ καθήκον του ἦτο ἴσως μόνον νὰ μεριμνᾷ περὶ τῶν συνόρων...

Ἡ λέξις *σύνορα* ἔκαμε τὸν Γκενώ ν' ἀνασκιρτήσῃ κάπως ἐπὶ τῆς ἔδρας του.

— ὦ, ὦ! εἶπε, τὰ σύνορα!.. Διατί τὰ σύνορα;

— Καὶ διατί ὄχι τὰ σύνορα; ἠρώτησεν ὁ κ. Καπποᾶ λίαν ἠσύχως.

— Τὰ σύνορα, εἶπε σοβαρῶς ὁ κτηνίατρος, εἶνε λέξις ἐπικίνδυνος. Ὁ χωρικός δὲν ἀγαπᾷ πολὺ... δὲν ἀγαπᾷ διόλου τὴν ἰδέαν τοῦ πολέμου. Εἶνε περιττὸν νὰ τοῦ ὑπενθυμίζωμεν ἀναμνήσεις δυσαρέστους...

— Ἄλλὰ δὲν πρόκειται περὶ ἀναμνήσεων! εἶπεν ὁ ταγματάρχης. Ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον θέλω νὰ βεβαιώσω εἶνε ὅτι τόσον ὁ ὑποψήφιος ὅσον καὶ ὁ ἐκλογεὺς καθήκον ἔχουσιν ἐν δεδομένη στιγμήν νὰ ὑπερασπίσωσι τὸ πάτριον ἔδαφος.

— Πῶς εἶπετε; εἶπεν ὁ Γκενώ.

Καὶ ἐβλεπε τὸν Βερδιέ ἐμβρόντητος.

— Δὲν πρόκειται νὰ ὑπερασπίσωμεν τὸ πάτριον ἔδαφος! ἀνέκραξε. Ποῖος σὰς ἡμιλεῖ περὶ ὑπερασπίσεως τοῦ ἔδαφους; Δὲν ἤλθομεν ἐδῶ

διά νά ἐπιδειξώμεν ἐξαλλον φιλοπατρίαν. Ἄν τοιαύτην ἐπιδεικνύετε εἰς τὸ πρόγραμμά σας, θὰ τὴν πάθετε !..

Καὶ ὁ Διμίλιος Δυκάς συνεφώνει ὁπωσοῦν μὲ τὴν γνώμην τοῦ κτηνιάτρου. Ὁ πολιτικός ὑποψήφιος πρὸ παντός περὶ τῆς ἐσωτερικῆς πολιτικῆς ὤφειλε νά ἀσχολῆται. Τὰ λοιπά, διὰ τὴν παροῦσαν περίστασιν, ἦσαν ἀνάξια προσοχῆς.

— Πῶς ἀνάξια προσοχῆς ;

Καὶ ὁ Βερδιέ ἠσθάνετο τὸ αἰμά του κοχλάζον, τοῦ ἤρχετο δὲ ἡ ὄρεξις νά ἐγερθῆ, νά φορέσῃ τὸν πῖλόν του καὶ νά μὴ ἐπιστρέψῃ πλέον εἰς τὴν οἰκίαν τῆς κυρίας Ἐρβολαί.

— Ἀνάξια προσοχῆς ; Ἡ ἀνάγκη τοῦ νά διατηρηθῆται εἰς τὸ πνεῦμα τοῦ λαοῦ τὸ αἶσθημα τοῦ βεβαίου καθήκοντος, τῶν ἐνδεχομένων θυσιῶν ; Ἀνάξια προσοχῆς εἰν' αὐτά ;

— Ἀκούσατε, ταγματάρχᾳ, εἶπεν ὁ Καπποά μαντεύων ὅτι ὁ ταγματάρχης ἐμελλε νά παραφερθῆ. Οὐδεὶς ἐκ τῶν ἐδῶ παρόντων ἀρνεῖται ὅτι τὸ αἶσθημα τῆς φιλοπατρίας εἶνε ἀρετὴ... ἀρετὴ ἀξιοθαύμαστος. Ἀλλὰ δὲν ἤλθομεν ἐδῶ διὰ νά ἐπιδειξώμεν πατριωτισμόν. Σᾶς ἐξελέξαμεν διὰ νά καταπολεμήσῃτε τὸν Γκαρούς. Πρέπει νά πολεμηθῆ ὁ Γκαρούς !

— Ὁ Γκαρούς καὶ οἱ φίλοι τοῦ κ. δὲ Μομβρέν !.. προσέθηκεν ἐντόνως ὁ Γκενώ δεικνύων διὰ χειρονομίας τὸν τάπητα τοῦ δαπέδου, ὡς νά ἐβλεπεν ἐνώπιόν του ἐκτάδην καταβεβλημένον τὸν μαρκήσιον.

Ὁ Βερδιέ εἶχε διακόψει τὴν ἀνάγνωσιν ἐξακολουθῶν νά κρατῆ τὸ χειρόγραφον εἰς τὴν χεῖρα καὶ στρέφων τὴν κεφαλὴν δεξιὰ ἢ ἀριστερά, ἀναλόγως τοῦ μέρους, ὅπουθεν προήρχοντο αἱ διακοπαί. Ἐνίοτε ἐκυπτε καὶ θαμβούμενος ὁπωσοῦν ἐκ τοῦ φωτός τῆς λυχνίας, προσεπάθει νά διακρίνῃ ἐν τῇ σκιᾷ τὰ πρόσωπα.

— Φαίνεσθε, ἐξηκολούθησεν ὁ συμβολαιογράφος, ὡς νά μὴ ἐνδιαφέρεσθε εἰμὴ μόνον περὶ τῶν ἐν τῷ ἐξωτερικῷ ἐχθρῶν !

— Καὶ εἶνε κακὸν αὐτό; ἠρώτησεν ὁ Βερδιέ, εἰς ὃν ἡ τοιαύτη παρατήρησις ἐφάνη ἀφελής.

— Ὁ Καπποά ἔχει δίκαιον, εἶπε βροντωδῶς ὁ Γκενώ· δὲν ἀρκεῖ τις νά εἶνε φιλόπατρις !.. Πρέπει νά εἶνε δημοκρατικός ἄνευ ἐπιθέτου. Τὸ «φιλόπατρις» εἶνε ἐπιθέτον !.. Ἀφήσατε τὴν φιλοπατρίαν εἰς τὸν Ζαβουγιέ, ὅστις εἶνε ἰησοῦιτης ἢ εἰς τὸν κ. δὲ Μομβρέν, ὅστις εἶνε ἐπαρχιώτης εὐπατρίδης !.. Ὁ Γκαρούς δὲν καυχᾶται ὅτι εἶνε φιλόπατρις !

— Τὸ πιστεύω, εἶπεν ὁ Βερδιέ· αὐτὸς εἶνε ὁπαδὸς τῆς Διεθνούς !

— Εἶνε ἐπικίνδυνος, εἶπεν ὁ Γκενώ, ἀλλὰ τοῦλάχιστον αὐτὸς εἶνε προοδευτικός. Τὸ τοιοῦτο προξενεῖ αἶσθησιν εἰς τοὺς ψηφοφόρους. Τὸν πατριωτισμόν τὸν γνῶριζον ὅλοι τί πράγμα

εἶνε... καὶ δυσπιστοῦν, ἐνῶ ἡ Διεθνὴς... .

— Ἦτις εἶνε ἐνίοτε ἡ τροφὸς τῆς ἀτομικῆς ἀνανδρίας ὑπὸ τὴν προστασίαν τοῦ μεγάλου καὶ ἡχηροῦ ὀνόματος τοῦ γενικοῦ ἀφοπλισμοῦ, αὐτὴ εἶνε εὐχάριστον πρᾶγμα, αἶ... Βέβαια ! Ν' ἀγαπᾶ τις ὅλον τὸν κόσμον εἶνε εὐκολόν ! Στοιχίζει αὐτὸ ὀλιγώτερον παρὰ ν' ἀγαπᾶ τὴν ἐστίαν του, τὴν οἰκογένειάν του, τὴν πατρίδα του !..

Ἡ φωνὴ τοῦ ταγματάρχου εἶχε γείνει ἡχηρά, ἡ δὲ κυρία Ἐρβολαί εἶχε θέσει τὴν μικρὰν τῆς χεῖρα ἐπὶ τοῦ γόνατος τοῦ Βερδιέ, διότι ὁ ὑποψήφιος ἐποίει ἤδη ὅπως ἀνεγερθῆ κίνημα ὀργίλον, τὸ ὁποῖον ἠδύνατο νά παροξύνῃ τὰ πράγματα.

— Ἐπικαλοῦμαι τὴν γνώμην τοῦ κ. Σαρβέ ! εἶπεν ὁ Καπποά προβλέπων ἤδη τὴν ρῆξιν, ἐνῶ ὁ Γκενώ, βλέπων τὰ ὀργίλα κινήματα τοῦ Βερδιέ, ἐψιθύριζεν : « Ἄ ! ἂν θυμώσῃ τώρα ὁ γέωρ-παλληκαρᾶς !... »

Αὐτὸς, ὅστις εἶχε ὑποταχθῆ μᾶλλον ἢ παραδεχθῆ τὴν ὑποψηφιότητα τοῦ Βερδιέ, ἐφρόνει ἐν πεποιθήσει ὅτι ἡ πολιτικὴ δὲν προάγεται μὲ τὰ φιλοπόλεμα αἰσθήματα.

Ὁ κ. Σαρβέ, ἀναγκασθεὶς ν' ἀναμιχθῆ εὐρέθη κατ' ἀρχὰς ἐν ἀμηχανίᾳ. Ἐνόει ἕκαστος τὴν θέσιν του. Δὲν ἠδύνατο νά ἐκφράσῃ πολὺ φανερά τὴν γνώμην του. Ἡ θέσις του τὸν ὑπεχρέω νά μείνῃ οὐδέτερος, ἐντελῶς οὐδέτερος. Ἐπὶ τέλους ἐπρόκειτο περὶ τῆς ἀντικαταστάσεώς του, περὶ τῆς διαδοχῆς του ! Δὲν ἀπέκειτο εἰς αὐτὸν νά ὑποδείξῃ τὸν διάδοχόν του !.. Κυριάρχος ἦτο ἡ ψῆφος τῶν πολλῶν. Ἀρκετὸν ἦτο, ἦτο πάρα πολὺ ἴσως ὅτι εἶχε συνοδεύσει τὴν προτεραίαν τὸν ταγματάρχην εἰς Σαλλύ... Ὁ κ. Βερδιέ ἦτο ὁ ὑποψήφιος μιᾶς ἐπιτροπῆς ἀξιοτιμῶν, εὐυπολήπτου, σπουδαίας—καὶ ὁ Σαρβέ ἐχαιρέτιζε μετ' ἀξιοπρεπείας τὸν Καπποά κατ' ἀρχὰς καὶ κατόπιν τὸν κτηνιάτρον—λογικῶς ὅμως δὲν ἠδύνατο νά εἶνε ὑποψήφιος τοῦ γερουσιαστοῦ Σαρβέ... Ἄλλ' ἐὰν τῷ ἐπετρέπετο ὄχι νά ἐκφράσῃ, ἀλλ' ν' ἀφήσῃ νά διαφανῆ ἡ γνώμη του (καὶ ἐτόνιζε τὴν λέξιν διαφανῆ) μάλιστα, ὁ κ. Καπποά εἶχε δίκαιον... Δὲν ἔπρεπε νά γίνηται λόγος περὶ φιλοπατρίας πρὸς τοὺς χωρικοὺς. Δὲν ἠγάπων αὐτὰ οἱ χωρικοὶ !

— Πατρίς των εἶνε ὁ ἀγρός των. Ὁμιλήσατε πρὸς αὐτοὺς περὶ τοῦ ἀγροῦ των, ταγματάρχᾳ !

— Ἄλλως τε, εἶπε σοβαρῶς ὁ Σαρβέ, ἐπαναλαμβάνω, δὲν πρόκειται περὶ φιλοπατρίας, ἀλλὰ περὶ ἐκλογῆς.

Καὶ μετὰ τὸ ὠραῖον τοῦτο ρητὸν προσέθηκεν :

— Εἰπέτε ὅτι θὰ ὑποστηρίξῃτε τὴν γεωργίαν.

— “Αν δυνηθῶ, βεβαίως! εἶπεν ὁ Βερδιέ.

— “Ὅτι θὰ περιορίσητε τὴν στρατιωτικὴν θητείαν...

— “Νὰ περιορισθῇ ἡ θητεία;.. Ἄδύνατον!

— Ὑποσχέθητέ το σεῖς ὡπωςδήποτε! εἶπεν ὁ Γκενώ.

Ὁ ταγματάρχης καθίστατο ὠχρός.

— Εἶνε δόλος πολεμικός, τίποτε ἄλλο! ἐξηκολούθει ὁ Γκενώ. Ὑπόσχονται ὅταν πολιορκουῖν... καὶ εἴπειτα ὅταν εἰσέλθουν...

— Φίλτατε Γκενώ, εἶπε διακόπτουσα ἡ κυρία Ἐρβλαί, ἥτις προησθάνετο ὅτι ὁ ταγματάρχης ἐμελλε νὰ δυσαρεστηθῇ, δὲν πρέπει νὰ συμβουλευθῆτε τοιαύτην τακτικὴν εἰς τὸν ταγματάρχην. Καὶ ἐγὼ εἶμαι τῆς γνώμης νὰ εἶνε περισκεμμένος περὶ τούς λόγους του... νὰ μὴ γράφῃ φράσεις διαφορουμένας... ἀναμφιβόλως... ἀλλὰ μὴ ζητεῖτέ τι ἐπὶ πλέον παρ' αὐτοῦ...

— Ἡ φιλοπατρία εἶνε φράσις διαφορουμένη; ἀνέκραξεν ὁ Βερδιέ κατάπληκτος.

— Θέλω νὰ εἶπω, φίλτατε ταγματάρχα, ὅτι εἰ ἐκλογεῖς τῶν χωρίων ἠδύναντο πραγματικῶς ν' ἀποδώσωσιν εἰς αὐτὴν τὴν λέξιν σημασίαν πολεμικὴν... καὶ κατὰ συνέπειαν ἐπικίνδυνον διὰ τὴν ἐπιτυχίαν σας.

— “ὦ, τὴν ἐπιτυχίαν μου!.. τὴν ἐπιτυχίαν μου!. Ὀλίγον ἐνδιαφέρομαι περὶ αὐτῆς ἂν πρόκειται νὰ τὴν ἐξαγοράσω διὰ παλιφιδιών.

Καὶ ἐγερθεὶς ἐκούμῳων μηχανικῶς τὴν ρεδιγκόταν του.

— Ὀλίγον ἐνδιαφέρεσθε σεῖς, εἶπεν ὁ Γκενώ· ἡμεῖς ὁμως ἐνδιαφερόμεθα.

— Πρέπει νὰ νικήσωμεν! εἶπεν ὁ συμβολαιογράφος Καπποᾶ.

Καὶ βλέπων ὅτι ὁ ταγματάρχης ἦτο εἰς τὴν ἀκμὴν νὰ παραιτήσῃ τὰ πάντα, προσέθηκε βιάζων εἰς μειδιάμα τὸ μικρὸν μελάγχρουν πρόσωπόν του, ὅπερ ἐφάνη νευρικῶς συσπόμενον:

— Ἐπίτηδες σας ἐξελέξαμεν, διότι εἴσατε συνειθισμένοι εἰς τὴν νίκην.

Ὁ Δυκάς ἦτο καταγοητευμένος. Ἡ διπλωματικὴ του καρδιά ἐπαλλεν οὐχὶ παραφόρως ὑπὸ τὸν λευκὸν ὑπενδύτην του, ἀλλ' ἐπαλλε πάντοτε. Μία ἐλπίς ἐφαίνετο ἀνατέλλουσα δι' αὐτὸν ἀπὸ τοῦ βάθους τῆς συζητήσεως ἐκείνης. Τοῦ ἐφάνη ὅτι ὁ ταγματάρχης ἦτο πιθανὸν νὰ μὴ ἔχη τὴν ὑπομονὴν νὰ ἐξακολουθήσῃ μέχρι τέλους τὸ ἐπίπονον ἐπιχείρημα. Καὶ ἐν τῷ μέσῳ ἐλκυστικῶν ἀπόψεων διέβλεπεν ὁ νέος Σάταμ ἀναριθμήτους πολιτικὰς δημηγύρεις, ὅπου ἀπὸ τοῦ ὕψους μιᾶς ἐξέδρας ἐλάλει καὶ οἱ λόγοι του κατέπιπτον βραδεῖς, μεμετρημένοι, ἐπιτήδειοι, πλήρεις ὑποσχέσεων, μὴ περιέχοντες ἀκατάσχετον καὶ ἀξιοθρήνητον φιλοπατρίαν, τοὺς ὑποίους τὸ πλῆθος ἤκουε καὶ ἐχειροκρότει διότι ἔλεγε πρὸς

αὐτὸ ὄχι ὅτι ἐκεῖνος ἤθελε νὰ εἶπῃ, ἀλλ' ὅτι τὸ πλῆθος ἐπεθύμει ν' ἀκούσῃ... “ὦ, τί ὠραῖαι ὄπτασίαι πολυτάραχοι!.. Οἱ τοῖχοι τῆς μικρᾶς αἰθούσης τῆς κυρίας Ἐρβλαί κατέρρεον, ἐβυθίζοντο ὡς σκηνογραφία θεάματος καὶ ὁ Αἰμίλιος μετεφέρετο διὰ μιᾶς ἐντὸς ἀπεράντου αἰθούσης, ὅπου οἱ ἐκλογεῖς ἐνθουσιῶντες ἀνεκήρυσσον τὴν ὑποψηφιότητά του!.. Ἡ ὑποψηφιότης τοῦ κ. Δυκά τίθεται εἰς ψηφοφορίαν!... Οἷον ὄνειρον!

Καὶ ὁ ταγματάρχης Βερδιέ ὡσαύτως εὗρισκε τὴν αἴθουσαν πολὺ στενήν. Κατεπνίγετο ἐκ στενοχωρίας. Τοῦ ἤρχετο ἡ ὄρεξις νὰ σχίσῃ τὸ χαρτίον ἐκεῖνο, ὅπερ ἀνεγίνωσκε καὶ νὰ τὸ ρίψῃ ἀπὸ τοῦ παραθύρου διὰ νὰ τὸ παραφέρῃ ὁ ἄνεμος τῆς ἐσπέρας. Ἦτο λοιπὸν ὑπὲρ τὸ δέον φιλόπατρις αὐτός! Ὁ Γκενώ, ὁ πολιτευόμενος αὐτοῦ τοῦ χωρίου ἐφρόνει ὅτι δὲν ἔπρεπε νὰ πλανήσῃ τοὺς χωρικοὺς, λαλῶν πρὸς αὐτοὺς περὶ τῶν συνόρων!

Ὁ Καπποᾶ ἐν τούτοις ἐπανήγαγεν αὐτὸν νὰ καθήσῃ καὶ ἡ συζήτησις ἐξηκολούθησεν ἐκ νέου ἐπὶ ἀρκετὸν διάστημα, ἐπειδὴ καθεὶς τῶν ἀκρατῶν ἐξήλεγγε πᾶσαν φράσιν τοῦ προγράμματος. Καὶ ὁ Δυκάς αὐτὸς προέβαλε παρατηρήσεις τινὰς, συνεσταλμένος, ὑπὸ τὸ πρόσχημα συμβουλῶν, ἀλλὰ μὲ ἀρκετὴν ἐπιτηδειότητα ὥστε νὰ θαυμάσωσι τὴν πολιτικὴν του μάθησιν ὁ Γκενώ, ὁ Καπποᾶ καὶ ὁ γερουσιαστής Σαρβέ.

Ὁ κ. γερουσιαστής μάλιστα ἐκυψε μίαν φερόν καὶ εἶπεν εἰς τὸ οὖς τῆς κυρίας Ἐρβλαί παραφερόμενος ἀπὸ τὴν εἰλικρινειάν του:

— Αὐτὸς ὁ νέος εἶνε ἐπίτηδες πλασμένος διὰ νὰ γείνη πολιτικὸς ἀνὴρ!

Εἶτα ἔδηξε τὰ χεῖλη ἀναμνησθεὶς ὅτι ἡ εὐειδὴς γυνὴ εἶχεν ἰδιαιτέραν ἀδυναμίαν διὰ τὸν νεαρὸν Αἰμίλιον καὶ παρατηρήσας τὸ μειδιάμα τῆς ἰκανοποιήσεως—μειδιάμα ἀξιεράστου προστάτιδος καὶ γυναικὸς ἐμπείρου ἄμα—ὅπερ ἐκυμάνετο ἐπὶ τῶν χειλέων τῆς Ἐρρικιέτας ὁσάκις ὁ Δυκάς ὠμίλει.

Καὶ ὁ κ. Καπποᾶ ἐπίσης παρετήρει ὅτι ὁ ἀντιπρόεδρος τοῦ Συλλόγου Μοντεσκιέ εἶχεν εὐφυΐαν.

Μετ' ὀλίγας στιγμὰς ὁ Βερδιέ ἐπεράτωσε τὴν ἀνάγνωσιν τοῦ προγράμματός του καὶ ἡ δήμεγρις εὔρε τὸ ἐπίλοιπον καλόν, παραδεκτόν, ὡς εἶπεν ἡ κυρία Ἐρβλαί. Μόνος ὁ Γκενώ τὸ ἤθελε πλέον ζωηρόν, πλέον ἐντονόν. Τὸ ἰδανικόν του ἦτο ὁ Γκαρούς, ἀλλὰ μετριοπαθές. Ἐπόθει ατὰς ἰδέας τοῦ Βερδιέ, ἀλλὰ εἰς τὸ πρόσωπον τοῦ Γκαρούς.»

Καὶ πάλιν ὄχι ὅλας τὰς ἰδέας τοῦ Βερδιέ! Ἐξηστὰτο ἀπὸ τὸ εἶδος τῶν ιδεῶν! Ὁ Γκενώ ἐσυλλογίζετο ἐπὶ παραδείγματι ὅτι ὁ Βερδιέ δὲν εἶχε κάμει ἀρκετὸν λόγον εἰς τὸ πρόγραμμά του

περὶ τῶν ἐφημερίων. Ἐπρεπε νὰ ὁμιλήσῃ καὶ περὶ τῶν ἐφημερίων. Ἡ κυρία Ἐρβλαὶ δὲν ἦτο αὐτῆς τῆς γνώμης. Ὁ Σαρβὲ ἠσπάζετο ἐκ περιτροπῆς τὴν γνώμην τοῦ Γκενώ καὶ τὴν τῆς Ἐρρικέττας.

Νέα συζήτησις συνήθη καὶ μετὰ εἴκοσι λεπτά συνδιαλέξεων κοινῶν ἐτέθη ἐντὸς τῆς αἰθούσης τὸ ζήτημα εἰς ψηφοφορίαν ὅπως ἐν τῇ Βουλῇ. Ἡ πλειονοψηφία ἐπέδοκίμασε τὸν Βερδιέ!

— Τόσον τὸ χειρότερον! εἶπεν ὁ Γκενώ. Τὸ πρόγραμμά μας θὰ φανῆ πολὺ ἄνοστον!.. Ὁ Γκαρούς θὰ προσφέρῃ πρὸς τοὺς ἐκλογεῖς του φάρμακον τονωτικὸν καὶ ἡμεῖς θὰ τοὺς προσφέρωμεν πτισάνην!

— Ἡ πτισάνη, φίλτατέ μου Γκενώ, συνεπέραναν ὁ Σαρβὲ, ἡ πτισάνη εἶνε ὀλιγώτερον φωνικὴ ἀπὸ τὴν δυναμίτιδα.

— Αὐτὸ ἐξαρτᾶται ἀπὸ τὰς περιστάσεις! εἶπεν ὁ κτηνίατρος.

Καὶ ἡ συζήτησις ἐμελλε ν' ἀρχίσῃ ἐκ νέου, ὅτε ἡ κυρία Ἐρβλαὶ παρετήρησεν ὅτι ἡ ψηφοφορία εἶχεν ἤδη ἀποφασίσει καὶ ὅτι ἂν ἤθελον νὰ στείλωσι τὸ πρόγραμμα εἰς τὸ τυπογραφεῖον, ἔπρεπε νὰ σπεύσωσι, διότι ἦτο ἤδη ἀργά.

— Θὰ τὸ ὑπάγω ἐγὼ ὁ ἴδιος, εἶπεν ὁ Καπποᾶ λαμβάνων αὐτὸ κατὰ τὸ ἥμισυ σημειωμένον ἐκ διαγραφῶν διὰ μολυβδοκονδύλου ὑπὸ τῆς χειρὸς αὐτῆς τοῦ Βερδιέ.

Τέλος πάντων ἡ συζήτησις ἔληξεν ὀριστικῶς. Ἐκαστος ἐπέειπε νὰ ἴδῃ τιθέμενον ἐν τέρμα εἰς τὸ σημεῖον ἐκεῖνο, οὐδεὶς δέ, ἐκτὸς ἴσως τοῦ νεαροῦ Δυκά, ἐμεινέν ἄγαν νῆχαριστημένος ἐκ τῆς ἐσπερίδος ἐκείνης. Ὁ Γκενώ εὕρισκεν ὅτι ὁ ταγματάρχης ἦτο νωθρός—ναί, ἦτο νωθρός ὁ ὑποψήφιος! Ὁ Καπποᾶ, καίπερ ἦττον αὐστηρὸς δὲν ἦτο ἐν τούτοις πολὺ ἐνουσιώδης καὶ ὁ Βερδιέ αὐτὸς ἠσθάνετο τὴν ἀπογοήτευσιν καταλαμβάνουσιν αὐτὸν μέχρι στενοχωρίας.

Ἐξερχόμενος ἐκ τῆς οἰκίας τῆς κυρίας Ἐρβλαὶ ὁ Καπποᾶ εἶπε μίαν φράσιν ἐξοχον, ὁμιλῶν πρὸς τὸν Καπποᾶ.

— Ποῖος μᾶς τὸν ἔστειλε τέτοιον ὑποψήφιον; εἶπεν. Νόστιμον ἦτο τὸ πρόγραμμά του!.. Μάλιστα!.. Ἄλλο δὲν μᾶς ἔλειπε παρὰ νὰ μᾶς ὁμιλήσῃ περὶ τῆς Ἀλσατίας καὶ Λωρραίνης!

Ὁ Σαρβὲ ἀπῆλθε χωρὶς νὰ ἐκφράσῃ τὴν γνώμην του, κατὰ τὴν συνήθειάν του, ἡ δ' Ἐρρικέττα Ἐρβλαὶ ἐσκέπτετο, συλλογιζομένη τὸν Δυκᾶν, ὅτι ἡ χώρα αὐτὴ παρῆγεν ἐκλεκτὰ πνεύματα χωρὶς νὰ ἐξαντληθῇ καὶ ὅτι ὁ Διμίλιος εἶχε τὰ προσόντα μέλλοντος Βαρνάβα... ὄχι!.. μέλλοντος Βαρβαροῦ κάλλιου, διότι ὁ Βαρνάβας...

Ὁ Βερδιέ ἠθέλησε, πρὶν εἰσελθῆ εἰς τὸ δωματίον του, ν' ἀναπνεύσῃ ὀλίγον ἀέρα διὰ ν' ἀπαλλαγῇ τῆς συμφορῆσεως τῆς βερμυούσης

τὸ μέτωπόν του. Ἡ Γιλβέρτη ἔλαβε μικρὸν ἐπώμιον, ἀμφότεροι δὲ ὅπως εἰς τοὺς συνήθεις περιπάτους των ἐξῆλθον καὶ περιεπάτου ἐν τὴν ὁδόν.

Ἡ νύξ διαυγῆς περιεκάλυπτε τοὺς ἀγρούς διὰ σκιᾶς εὐχαρίστου, εὐδαίμονος σχεδόν. Αἱ οἰκίαι ὑπὸ τὴν λάμψιν τῶν ἀστέρων ἐφαίνοντο λευκότεραι, ἀποκτῶσαι χροιάν γαλακτώδη. Μακρὰν δὲ ἐκεῖ πέραν ἐντὸς τοῦ ὑποκυάνου φωτός τοῦ ὀρίζοντος ἐφαίνοντο βραδέως περῶντα ὡς ἐξολισθαίνοντα ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τοῦ οὐρανοῦ τὰ μελανὰ σχήματα τῶν διαβατῶν. Ὁ ταγματάρχης παρετήρει. Ἐν τῇ βαθείᾳ σιγῇ, τῇ διακοπτομένῃ μόνον παροδικῶς ὑπὸ τοῦ ἀπομακρυσμένου κρότου ἀμαξοστοιχίας τινὸς βυθιζομένης εἰς τὴν σκοτίαν, αἱ συνομιλίας τῶν ἀπομακρυνομένων ἐκείνων ἀνθρώπων ἀντήχουν ὡς ψιθυροὺς ὑπόκωφος. Ἦσαν θερισταὶ ἐπιστρέφοντες εἰς τὸν οἶκόν των μετὰ ἐπίπονον ἡμέραν ἐργασίας καὶ ὁ στρατιωτικὸς δεικνύων πρὸς τὴν ἐρειδομένην ἐπὶ τοῦ βραχίονός του ἀνεψιάν του τοὺς χωρικοὺς, ὧν αἱ σκιαὶ ἤδη συνεχέοντο ἐν τῇ σκιαυγείᾳ τῆς νυκτός:

— Ἐσύναζαν τὸν σῖτόν τωναυτοί, ἔλεγε, καὶ προητοίμασαν τὸν ἄρτον των ἀντὶ νὰ χάνωνται εἰς χονδρὰ λόγια! Νὰ καλλιεργῇ τις τὸ ἔδαφος ἢ νὰ τὸ ὑπερασπίζη, αὐτὸ εἶναι πάντως προτιμότερον παρὰ νὰ ἐμφανίζηται εἰς κοινὸν θέαμα ὡς ἐπὶ τῆς σκηνῆς θεάτρου!.. Θὰ σοῦ φανῇ ἀστεῖον, ἀγαπητῆ μου Γιλβέρτη, ἀλλὰ τί νὰ σοῦ εἰπῶ; μετὰ τὴν ἡμέραν τὴν ὁποίαν ἔχασα ἀναμιγνυόμενος μὲ τοὺς ἀχρήστους ἐκείνους ἀνθρώπους, μοῦ ἤρχετο ἡ ἐπιθυμία νὰ χαιρετίσω τοὺς πτωχοὺς αὐτοὺς διαβάτας χωρὶς νὰ τοὺς γνωρίζω!

(Ἐπεται συνέχεια).

ΓΙΑΝΝΑΚΗΣ ΚΟΥΤΡΟΥΚΗΣ

ΥΠΟΧΙΛΙΑΡΧΟΣ

(Κατὰ τὰς ἀφηγήσεις τοῦ ἰδίου)

Ὁ Γιαννάκης Κουτρούκης πρώτην φοράν τότε ἀναφέρεται ὡς πρόσωπον τῆς μεγάλης ἡμῶν ἐπαναστάσεως. Ἐπραξε καὶ οὗτος μετὰ τῶσων ἄλλων ὅτι τὸ καθῆκον καὶ ἡ πατριωτικὴ του καρδιά, ἡ ρωμαλέα ἐκείνη καὶ ἀκμάζουσα ἀκόμη ἐν τῷ γεγηρακῶτι σώματι, τῷ ὑπηγόρευε, καὶ ἀπεσύρθη ἔπειτα ἐν Ἐυλογοαἰδάρα, τῇ γενεθλίῳ πατρίδι του, ἡσυχος. Καὶ ζῆ ἀκόμη ἐκκτοντούτης καὶ πλέον, ἐν μέσφ υἱῶν καὶ δισεγγόνων, ἀγαπητὸς εἰς ὄλους τοὺς συγχωρικοὺς του, σεβαστὸς ἐν ὅλῃ σχεδόν τῇ ἐπαρχίᾳ τῆς Δωρίδος.